

DOKLEJ ŠE?

Priča smo velikim zgodovinskim spremembam tako v svetovnem kot v evropskem merilu, pri nas pa capljamo po starih tirnicah, tudi na davčnem področju; na tem menda še najbolj. V maju smo, in kot vsakega državljanja je tudi mene doletela neprijetna dolžnost, prava »šiba božja« v trenutku, ko sem vzel v roke toliko opevano »poenostavljeno«, po mnenju mnogih vedno bolj zapleteno, davčno prijavo in ustreznega navodila — v italijanščini seveda. Slovenskih obrazcev ni (morda pa so jih vendarle natisnili kot pred več leti, a jih zaklenili v kak skrit predal?), da bi ne, Bog ne daj, prišla v roke tistim davkoplačevalcem, ki bi radi opravili svojo dolžnost v materinem jeziku. S tem dejanjem pa ne bi v ničemer prizadeli tistih, ki plačujejo davke od svojih dohodkov z italijanskimi obrazci. Pa pustimo to modrovanje: s tem svojim pisanjem sem želel le obvestiti javnost, da še vedno obstaja dvojna mera. Ko sem prebiral navodila o izpolnjevanju davčnih obrazcev, sem na strani 14 — pri poglavju odbitki — (menda letos prvič) opazil med navodili naslednje besedilo: Davkoplačevalci, s stalnim bivališčem v Dolini Aoste in v pokrajini Bocen, niso dolžni priložiti, če so potrdila napisana v francoščini oziroma v nemščini, ustreznega prevoda.

Ali smemo pričakovati kaj podobnega tudi za druge priznane manjšine v Italiji ali ne? Ali bomo morali Slovenci čakati še drugih 40 let, da se nam bo priznalo to, kar nam pripada po vseh »božjih in svetnih postavah«? Drugo vprašanje pa je, ali smejo v teh dveh deželah ustanove, kot so Krajevne zdravstvene enote, izdajati potrdila le v francoščini oziroma v nemščini ali morajo ta biti dvojezična? Kaj pa zdravnik specialist, ki je opravil vse državne izpite in je vpisan v zdravniško zbornico, ali sme izdajati potrdila v neitalijanskem, torej v »tujem« jeziku?

Kak odstavek prej pa je v istih navodilih zapisano, da je treba pri odbitkih za zdravstvene stroške, ki smo jih imeli v tujini, predložiti overovljen italijanski prevod le-teh; izjema so le potrdila, napisana v angleščini, francoščini, nemščini ali španščini, ko jih davkoplačevalec lahko sam prevede in priloži lasten, neoverovljen prevod!

Ali ni to zelo groba žalitev vseh ostalih jezikov, diskriminacija, dvojna mera, morda celo kršitev zakona? Ali italijanska ustava sploh kaj velja, ali veljajo mednarodni sporazumi, ki vse to predvidevajo, saj na tistem ozemlju, na katerem žive narodne manjšine?

(s + r)

»Nobene možnosti ne za državni udar ne za državljansko vojno«

Stipe Mesić v pogovoru s Sašo Rudolfom

Stipe Mesić

»Odkar se je Srbija javno zavzela za razkrojitev Jugoslavije in ustanovitev velike Srbije, je postalo jasno vsem, tudi svetovni javnosti, da za naše republike preostaja le ena rešitev: zveza suverenih držav«, tako je pred nekaj dnevi dejal jugoslovanski zvezni predsednik Stipe Mesić v intervjuju v viteški dvorani predsedniške palače na Jelačićevem trgu v Zagrebu. Mesić je brez dvoma protagonist majskega dogodka v Jugoslaviji. 56-letni odvetnik bi namreč moral 15. maja prevzeti funk-

cijo predsednika, kar pa mu je Srbija preprečila.

Stipe Mesić se je rodil na božično vigilijo 1. 1934 v Slavonski Orehovici, kjer je tudi dokončal višjo srednjo šolo. Iz prava je diplomiral v Zagrebu, nato pa se je vrnil v domači kraj, kjer je bil nekaj časa župan. Za časa hrvaške pomladi leta 1971 je bil obsojen na dve leti in dva meseca pod obtožbo širjenja sovražne propagande. Na lanskih prvih povojnih svobodnih volitvah je bil izvoljen v sabor, nakar je bil za nekaj mesecev predsednik hrvaške vlade, končno pa je v zveznem predsedstvu zamenjal Stipeta Šuvarja, zadnjega predsednika Zveze komunistov Jugoslavije.

— Gospod predsednik, vi ste prvi nekomunist v zveznem predsedstvu, morda pa boste tudi zadnji predsednik jugoslovanske federacije, če bo Slovenija 26. junija proglasila neodvisnost.

»Ni povsem točno, da sem jaz prvi nekomunist. Borisav Jović, ki je bil pred mano, nima prav nič opraviti s komunizmom, saj je v bistvu le srbski nacionalist. Kaj se bo zgodilo, ko bo Slovenija proglasila neodvisnost? Imeli bomo dodatno možnost za dialog o bodočnosti naše skupnosti. Tudi Hrvaška meni, da se mora najprej osamosvojiti, nato pa na podlagi skupnih interesov najti obliko prave integracije. Pa tudi drugi republikli Makedonija in Bosna menita, da morata biti suvereni. Edinole Srbija in Črna gora ne sprejemata te rešitve, zavzemata se za federacijo, česar jima

dalje na 2. strani ■

Zakon o statutih izjemne važnosti

Zakon št. 142 iz leta 1990, bolj znan kot zakon o statutih, ni za našo manjšino nič manj pomemben od globalnega zaščitnega zakona, na katerega slovenska narodnostna skupnost v Italiji že leta zaman čaka. S skupnimi močmi moramo doseči, da bodo v nove statute, ki jih morajo v kratkem sprejeti upravitelji občin, pokrajin in gorskih skupnosti, vključena tudi natančna določila v zvezi z rabo slovenščine v javnih upravah, slovenskimi napisi itd. Kar bo zapisano v statutih, tega tudi kasnejši zaščitni zakon ne bo mogel prezreti.

Krožek za družbena vprašanja »Virgil Šček« iz Trsta je pred kratkim izdal dve

publikaciji, ki natančno razlagata vsebino in pomen tega zakona. Knjižici so v petek, 24. t. m., predstavili v palači deželnega sveta. Spregovorili so deželni svetovalec Slovenske skupnosti Bojan Brezigar, deželni tajnik stranke Ivo Jevnikar, predsednik krožka »Virgil Šček« dr. Rafko Dolhar in član deželnega vodstva Ssk dr. Štefan Bukovec iz Gorice, ki je koordiniral vsa dela za nastanek obeh knjižic.

Bojan Brezigar je v svojem posegu predvsem poudaril, da načenjata knjižici vprašanje, ki je za nas Slovence izredno pomembno. Doslej se z njim še ni nihče

dalje na 2. strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 2. junija, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska; 10.00 Mladinski oder: »Sara, mala princeška« (Frances Burnett - Mariza Perat); 11.0 Za smeh in dobro voljo; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 V studiu z vami: Joži Peterlin; 17.30 Šport in glasba; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 3. junija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Alberto Moravia: »Prezir«, bralni roman; 12.00 Utrip mesta; 12.40 Slovenski madrigalisti iz Ljubljane; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Gospodarska problematika; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Veselo na otroškem valu«; 16.00 Simfonični orkester in Big Band RTV Slovenija; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ TOREK, 4. junija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.00 Jaz, Mikula-letič; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Alberto Moravia: »Prezir«, bralni roman; 11.45 Slovenska lahka glasba; 12.40 Slovenski madrigalisti iz Ljubljane; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Aktualnosti; 16.00 Simfonični orkester in Big Band RTV Slovenija; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Pesniške podobe.

■ SREDA, 5. junija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Alberto Moravia: »Prezir«, bralni roman; 11.50 Slovenska lahka glasba; 12.00 Prodor novih gastronomskih tokov v obmejni prostor; 12.40 Slovenski madrigalisti iz Ljubljane; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Na goriškem valu; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na goriškem valu; 16.00 Skladatelj Jakob Jež, letošnji Prešernov nagajenec; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Slovenska literatura na stičišču z italijanskim svetom.

■ ČETRTEK, 6. junija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Slovensko denarništvo v Trstu; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Andrej Capuder: »Rapsodija 20«, roman; 12.00 Spoznavajmo Slovenijo; 12.40 Slovenski madrigalisti iz Ljubljane; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Mešani zbor Pro musica iz Maribora in Akademski pevski zbor Boris Kraigher iz Maribora; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Četrtekova srečanja: Trst je klical.

■ PETEK, 7. junija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.30 Clovek v mejnih situacijah; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Andrej Capuder: »Rapsodija 2«, roman; 12.40 Slovenski madrigalisti iz Ljubljane; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček: »Otroški knjižni sejem«; 14.30 Od Milj do Devina; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Kulturni dogodki.

■ SOBOTA, 8. junija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Simfonični orkester RTV Slovenija; 11.45 Andrej Capuder: »Rapsodija 20«, roman; 12.10 Režija in Kanalska dolina; 12.50 Orkestralna glasba; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nediški zvon; 16.00 Moč tišine. 10. oddaja: Črne maske; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Svetlana Makarovič: »Starci«, igra; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

NOVI LIST

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« - Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157.

Uredništvo: Martin Breclj, Bojan Brezigar, Ivo Jevnikar, Drago Legiša (glavni in odgovorni urednik), Miro Oppet, Saša Rudolf, Marko Tavčar in Egidij Vršaj.

Tisk: Tiskarna Graphart, Trst, ulica Rossetti 14, tel. 040/772151.

Nobene možnosti ne za državni...

■ nadaljevanje iz 1. strani

nihče ne preprečuje. Naj se kar dogovorita za skupno ustavo, z ostalimi republikami pa bodo povezave takšne, kakršni bodo dogovori.«

— Je po vašem mnenju možen dialog z vojsko, še posebej po incidentu, ki se je pripetil v Mariboru?

»Dokler se ne prične vojna, mora biti časa za dialog vedno dovolj, pa tudi sredi vojskovanja se je moč pogajati. Kar se je zgodilo v Sloveniji, je le nadaljevanje tega, kar se je že zgodilo na Hrvaškem. Določene sile skušajo vplesti vojsko v politično razpravo. Vojska pa bi morala zgolj braniti meje, na katerih — na srečo — ni sovražnikov.«

— Večkrat se govori o vojaškem državnem udaru, o nevarnosti državljanske vojne. Lahko v tem primeru pričakujemo množičen beg v Italijo?

»Nobene možnosti ni za državni udar, kakor tudi ne za državljansko vojno. Ostajajo le grožnje srbske propagande o razširitvi srbskega ozemlja. Ne gre torej za dr-

žavlansko vojno, pač pa za osvajačno vojno s strani Srbije. Prav zaradi tega ne bo množičnega bega proti Italiji in Avstriji. To si je izmislila beograjska čaršija, da bi zastrašila Evropo, ki naj bi odgovorila: uresničimo ambicije velike Srbije, dajmo Miloševiću del hrvaškega ozemlja, da se bo pomiril. Toda kot se Hitler ni ustavil, ko je dobil ozemlja, ki jih je zahteval, tako se tudi Miloševićev apetit ne bo zmanjšal. Zaradi tega ga je treba ustaviti in tako ne bo več groženj o državnih vojaških udarih ali državljanski vojni.«

— Kako boste rešili vprašanje srbske manjšine na Hrvaškem, ki se je izrekla za priključitev k Srbiji?

»Že zgolj dejstvo, da so lahko izvedli nezakonit referendum in se izrekli za priključitev k Srbiji, dokazuje, da so lažne vesti o zatiranju srbskega prebivalstva. Upor je delo beograjskih oblasti, ki skušajo destabilizirati Hrvaško. In še en dokaz, da Srbi na Hrvaškem želijo še dalje živeti pri nas: pri nedeljskem referendumu o osamosvojitvi se je lep del srbskega prebivalstva izrekel za suvereno Hrvatsko.«

Zakon o statutih izjemne važnosti

■ nadaljevanje iz 1. strani

konkretno ukvarjal. Brezigar je dodal, da Slovenci ne obvladamo dobro upravne terminologije. Iz tega razloga so se izdajatelji knjige odločili za sestavo nadvse koristnega slovarčka. Gotovo bo pomemben za vse, ki se ukvarjajo s političnimi in upravnimi vprašanji, koristil bo tudi časnikarjem ter profesorjem predvsem pri pouku državljanske vzgoje.

Predsednik krožka »V. Šček« dr. Dolhar je opozoril, da ne moremo križem rok čakati na odobritev globalnega zaščitnega zakona. Zakon o statutih nam nudi res izjemne možnosti, ki jih moramo na vsak način izkoristiti. Ob koncu svojega posega se je dr. Dolhar zahvalil Tržaški kreditni banki, ki je finančno podprla izid obeh publikacij.

Deželni tajnik Ssk Ivo Jevnikar je prav tako opozoril na izreden pomen zakona o statutih. Naša skrb je, je poudaril, da bo v teh novih statutih priznan obstoj naše

manjšine. Posebno bomo morali biti pozorni na »pasti«, ki jih vsebuje zakon št. 142/90, predvsem na določilo o referendumih. Brezpogojno je treba zahtevati, da občani z referendumom ne morejo odločati o vprašanih zaščite manjšine. Sestava občinskih statutov, je še dejal Jevnikar, bo odločilni preizkusni kamen naše samozavesti in odločnosti ter želje po odprtosti, strpnosti in sožitju s strani večinskega naroda.

Zakon o reformi krajevnih uprav je naravnost revolucionaren, je povzel dr. Stefan Bukovec, saj je popolnoma spremenil način upravljanja. Med novostmi, ki jih vnaša zakon 142, je predvsem avtonomija in torej samouprava občin, pokrajin in gorskih skupnosti, sodelovanje z drugimi krajevnimi telesi in zavzetost za večjo participacijo občanov. Ta zakon, je nadaljeval dr. Bukovec, je najmočnejši argument, ki ga imamo za odobritev globalnega zaščitnega zakona. Zato je nujno potreben skupen napor vseh naših slovenskih upraviteljev, ne glede na njihovo politično opredelitev.

Pentagonala o Jugoslaviji in manjšinah

Zasedanje zunanjih ministrov Pentagonale, kateri pripadajo Italija, Avstrija, Jugoslavija, Češkoslovaška in Madžarska, je v Bologni potekalo v znamenju zaskrbljenosti zaradi položaja v Jugoslaviji. Ministri so ob zaključku zasedanja sprejeli skupno izjavo, ki odraža le malenkosten premik v dosedanjem togem zadržanju na evropski ravni. Čeravno so izjavo sprejeli na osnovi poročila jugoslovanskega zunanjega ministra Lončarja, je viden vpliv še zlasti avstrijske diplomacije. Ministri so izrazili prijateljsko zaskrbljenost in podporo celovitosti Jugoslavije na temelju nadaljnjih demokratičnih preosnov, popolnega spoštovanja človekovih pravic ter mi-

roljubnega reševanja krize. Odpadel je poudarek glede enotnosti in vključeno je bilo stališče, da le jugoslovanski narodi sami lahko odločajo o bodočnosti države. Da je prišlo do nasprotujočih si mnenj pa je razvidno že iz tega, da je vzporedno medparlamentarno zasedanje odobrilo resolucijo, v kateri je ohranjena beseda enotnost, seveda ob spoštovanju pravic narodnosti in manjšin.

Italijanski zunanji minister De Michelis je v sklepnem nastopu govoril tudi o dosežkih Pentagonale, ki je že pripravila nad 80 načrtov za utrditev razvoja in sodelovanja na raznih področjih. Sedaj pričaku-

dalje na 3. strani ■

A. Dubček na uradnem obisku v deželi

Predsednik češkoslovaškega parlamenta Aleksander Dubček se je konec minulega tedna mudil na uradnem obisku v Furlaniji Julijski krajini. V petek, 24. t. m., je bil v Trstu. Namen obiska je bil predvsem iskanje novih gospodarskih zavezništov, ki jih v tem trenutku politične in gospodarske prenovne Češkoslovaške še posebno potrebuje.

V popoldanskih urah se je ugledni gost sestal v prenovljeni palači Lloyd na Trgu Unità (ki je sedaj sedež deželnega odbora) s predstavniki sredstev množičnega obveščanja. Govoril je predvsem o položaju v bivših socialističnih državah, omenil pa je tudi Jugoslavijo in Slovenijo. Predvsem je poudaril, da je v tem trenutku nujno ohraniti enotnost vzhodnoevropskih držav, obenem pa priznati maksimalno možno decentralizacijo v korist posameznih republik. Mednacionalnih sporov, ki smo jim priča v tem trenutku, je opozoril Aleksander Dubček, so krive predvsem centralistične težnje bivših voditeljev. V socialističnih državah so namreč posamezne republike izgubile pravice in avtonomijo, ki so jih nekoč uživale.

Na konkretno vprašanje časnikarja, ali bi bila Češkoslovaška pripravljena priznati Slovenijo, Dubček ni jasno odgovoril. Rekel je sicer, da osebno podpira vsa prizadevanja v smeri demokracije, a je istočasno še enkrat poudaril, da je po njegovem treba v bivših socialističnih državah ohraniti enotnost, čeprav ob priznavanju avtonomije posameznih republik.

Predsednik češkoslovaškega parlamenta je govoril tudi o ekonomskih reformah v svoji državi, o prizadevanjih, da bi se Češkoslovaška čimprej približala Evropski skupnosti in o konkretnih uspehih, ki so bili že doseženi na gospodarskem področju. Pri tem je poudaril, da Češkoslovaška v bodoče nikakor ne namerava prekiniti

sodelovanja s »starimi« zavezniki, kot je na primer Sovjetska zveza.

Govor je bil tudi o gospodarskem sodelovanju med Češkoslovaško in Furlanijo Julijsko krajino. Predsednik deželne vlade Biasutti je orisal možnosti, ki jih nudita lani odobreni zakon za obmejna področja in tržaško pristanišče, omenil pa je tudi možnost tesnejše znanstvene in kulturne povezave. Dubček in ostali člani češkoslovaške delegacije so med drugim pokazali zanimanje za prekoalpski naftovod, ki gre od Trsta v bavarsko mesto Ingolstadt, saj bi v bodoče lahko služil tudi potrebam njihove države.

Aleksander Dubček se je v Trstu sestal tudi s predsednikom deželnega sveta Gonanom in tržaškim prefektom De Felicem. Oba sta uglednega gosta pozdravila kot človeka, ki se je odlikoval v boju proti stalinizmu, za socialno pravičnost, demokracijo in popolno svobodo vseh ljudi. V naslednjih dneh je Dubček obiskal tudi Gorico, Videm, Pordenon in deželo Veneto.

—0—

V Ljubljani so 25. t.m. svečano odprli Hrvaški kulturni dom. Ta ustanova ni politične narave, saj je njen namen spoznavanje oziroma gojenje hrvaške kulture v republiki Sloveniji. Svečanosti so se udeležili slovenski ministrski predsednik Peterle, ministra za kulturo obeh republik, Capuder in Pavletič ter številni predstavniki slovenskega kulturnega življenja.

V Mariboru je pet tisoč ljudi podpisalo peticijo, ki je bila poslana Stipetu Mesiću in ki med drugim pravi: »V Sloveniji smo se že odločili za lastno državo in nas niti izzivanje niti nasilna dejanja JLA ne morejo omajati, lahko pa nas prepričajo, da je vsakršna oblika bodočega jugoslovanskega sožitja negotova.«

V Krminu tudi delegacija iz Slovenije

V Krminu so v soboto, 25. maja, predstavili lansko letino t.i. »vina miru«. Gre za vino, ki ga iztisnejo iz grozdja dvohektarskega vinograda okrog sedeža zadružne kleti v Krminu, v katerem so zasajene te 400 različnih sort iz vsega sveta. Kot običajno bodo tudi letošnje »vino miru« poslali kakim sto predsednikom vlad in držav, nalepke za to vino pa so letos izdelali umetniki Celiberti, Velicković in Garel.

Letošnja izvedba te pobude je bila za organizatorje še posebej pomembna, saj je bil letos v Krminu prisoten tudi minister za kmetijstvo Gorio. Dogodek je torej imel tudi velik političen pomen, saj sta ministra spremljala predsednik deželnega odbora Biasutti in podpredsednik italijanske Zveze neposrednih obdelovalcev senator Micolini.

Gost krmanske prireditve pa je bila tudi delegacija Slovenske kmečke zveze - Ljudske stranke, ki se je srečala z ministrom Gorio in ostalimi predstavniki deželnih političnih oblasti ter kmetijske stanovske organizacije. V delegaciji Slovenske kmečke zveze so bili predsednik stranke

in član predsedstva republike Slovenije Ivan Oman, vodja poslanskega kluba te stranke Marjan Podobnik in poslanec iz Goriških Brd Bruno Podveršič.

Slovenski politiki so se s predsednikom deželne vlade Biasuttijem in senatorjem Micolinijem domenili, da bi sredi junija priredili podobno srečanje, ki bi bilo v celoti posvečeno možnim oblikam sodelovanja.

Delegacija Slovenske kmečke zveze - Ljudske stranke se je v soboto dopoldne sestala tudi z zastopstvom Slovenske skupnosti. Predsednik Marjan Terpin je gostom orisal delovanje stranke in obenem tudi pričakovanja celotne slovenske narodne skupnosti v Italiji. Oman je v svojem nagovoru poudaril vlogo, ki jo lahko v procesu navezovanja stikov med Italijo in samostojno Slovenijo odigra slovenska manjšina. Med razgovori na Plešivem so med drugim izrazili potrebo, da se znotraj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji najdejo oblike skupnega političnega nastopanja na področjih, ki zadevajo življenjske interese celotne skupnosti.

PENTAGONALA O JUGOSLAVIJI IN MANJŠINAH

■ nadaljevanje z 2. strani

jejo financiranje mednarodnih ustanov. Postavil je v ospredje zavzetost za vključevanje članic v evropske združevalne tokove in dejstvo, da bo združenje na dubrovniškem vrhu julija letos z vstopom Poljske postalo Heksagonala.

Velik poudarek pa daje politični dokument, kar je izrecno še poudaril De Micheli, vprašanju zaščite manjšin. Navaja dosedanja prizadevanja in izraža nadaljnjo zavzetost za stvarne ukrepe v okviru priprav na moskovsko konferenco o razsežnosti človekovih pravic na drugi Helsinški konferenci. Ministri poudarjajo, da je mednarodna zaščita narodnih manjšin kot tudi pravic posameznikov, ki pripadajo tem manjšinam, bistveni del mednarodne zaščite človekovih pravic in kulturne istovetnosti ter spada, kot taka, v cilje mednarodnega sodelovanja. Ministri izražajo prepričanje, da bo priznanje narodnih in regionalnih stvarnosti v okviru posameznih držav, kot tudi meddeželno obmejno sodelovanje, ob medvladnem sodelovanju, pripomoglo k reševanju problemov, ki lahko nastanejo v teh državah med narodi in narodnimi manjšinami. Pripomoglo bo tudi k ohranitvi njihove etnične, kulturne, jezikovne in verske istovetnosti. Glede tega bo Konferenca o varnosti in sodelovanju v Evropi s svojimi določili bistveni preizkusni kamen.

Miro Oppelt

UMRL JE ARHITEKT DUŠAN SVETLIČ

Iz Milwaukeeja v Združenih državah je prišla vest, da je 23. t.m. umrl v 87. letu starosti slovenski javni delavec, arhitekt Dušan Svetlič. Rodil se je leta 1904 v Trstu, vendar je otroška in mlada leta preživel v Ljubljani. Arhitekturo je študiral v Brnu in Ljubljani. Po vojni je odšel na begunsko pot in preko taborišč v Italiji leta 1949 dospel v Združene države. Uveljavil se je kot slikar in ilustrator pri nekaterih slovenskih periodičnih publikacijah v Ameriki. Znane so tudi njegove skavtske doplačilne znamke, ki so ena izmed posebnosti begunskega taborišča v Barletti v Južni Italiji.

Že od mladih let je bil arh. Svetlič aktiven pri »Sokolu«, ko pa se je ta telesnokulturno in politična organizacija obnovila v zdomstvu, je leta 1965 sprejel uredništvo revije »Sokolski vestnik«. Urejal, v glavnem pa tudi sam tipkal in razmnoževal jo je do svoje smrti.

HEMINGWAYEVE NAGRADE

V znanem obmorskem letoviščarskem kraju Lignano Sabbiadoro so podelili letošnje literarne nagrade Hemingway — Europa in pa Ernest Hemingway — Lignano Sabbiadoro. Za literarno ustvarjalnost je prejela nagrado Oriana Fallaci, za časnikarsko delo Livio Caputo, za literarno kritiko pa Gino Agnese in Renato Minore. Posebno priznanje je prejelo zunanjepolitično uredništvo dnevnika »La Stampa«. Najbolj prestižno nagrado pa so podelili kardinalu Casaroliju, ki je bil dolga leta vodja vatikanske diplomacije.

Ob smrti Silve Danilove

V zgodovini slovenskega teatra je družina Danilovih na posebno častnem mestu. Anton in Avgusta Danilova sta bila v drugi polovici prejšnjega stoletja med ustanovitelji takrat še nepoklicnega gledališča, ki je začelo svojo pot v čitalnicah in pozneje v okviru Dramatičnega društva. Bila sta dolga leta prva igralca, režiserja, organizatorja, animatorja, kot bi danes rekli, vzgojitelja cele vrste poznejših poklicnih gledališčnikov. Njune tri hčerke Mira, Silva in Vera so se še kot dekleta zapisale teatru in v njem doživele različne usode. Vera se je omožila z znamenitim češkim dirigentom Balatko, ki je nekaj časa deloval tudi v Ljubljani, pozneje sta se oba preselila v Prago. Mira je bila v času med obema vojnama vodilna karakterna igralka Drame s'ovenskega narodnega gledališča v Ljubljani, po voji pa je vzgajala mladi rod na Akademiji za igralsko umetnost. Najmlajša Silva je bila nekaj časa tudi igralka, vendar se je »prekvalificirala« v radijsko režiserko in velja za pionirja na področju radijske režije.

Razen tega je bila Silva še pisateljica, avtorica neštetihih skečev, komedijantka, strokovnjak za radijske šume in glasbo, nedosegljiva imitatorica, nastopala je kot dvojnica filmskega čudežnega otroka Shirley Temple, voditeljica zabavnih prireditev in predvsem gonilna sila v družbi umetnikov, ki so cenili njen smisel za humor ter improvizacijo.

Silva se je poskusila tudi kot filmska igralka, nastopila je že v prvem slovenskem filmu »Triglavske strmine«, v »Rdečem klasju« in »Tistega lepega dne«.

Tako kot vsi Danilovi je doživela visoko starost. Pred dnevi je umrla v 89 letu in z njo je izumrla tudi družina Danilovih, ki so več kot sto let bogatili slovensko omiko.

Zarko Petan

Novice

Delegaciji Mladinske sekcije Ssk in Slovenskega kulturnega kluba iz Trsta sta bili 28. t. m. na obisku v slovenski skupščini v Ljubljani. S člani obeh delegacij, ki ju je vodil tajnik dr. Damijan Terpin, se je pogovarjal predsednik skupščine dr. Bučar. Člani delegacij so nato opravili obisk pri slovenski vladi ter imeli pogovore s predstavniki mladinskih organizacij Demosa. Prisotna sta bila tudi deželni predsednik Ssk Marjan Terpin in deželni tajnik Ivo Jevnikar.

V petek, 31. maja, ob 20.30 bo v Finžgarjevem domu na Opčinah koncert za slovesen zaključek šmarnic. Peli bodo moški in dekliski zbor »Vesela pomlad« z Opčin pod vodstvom Franca Pohajača in mešani zbor »Sveti Jernej«, ki ga vodi Janko Ban. Ob tej priložnosti bodo predstavili tudi »Evangelije na kasetah«, ki so pred kratkim izšli v Sloveniji. Točke večera bo povezovala Nataša Sosič-Fabjan.

Društvo slovenskih izobražencev je v ponedeljek, 27. maja, priredilo zanimiv filmski večer. Občinstvo si je ogledalo celovečerni film Jožeta Babiča z naslovom »Pogreb«, ki prikazuje spor med materjo in ženo pokojnega partizana, saj ga želi prva pokopati s cerkvenim obredom, druga pa civilno. O režiserju Babiču je na tem večeru spregovoril prof. Aleš Doktorič iz Gorice.

Koncert v počastitev 200-letnice W.A. Mozarta

Mešani zbor »Hrast« iz Doberdoba je v nedeljo, 26. maja, ponovil v nabrežinski cerkvi koncert, ki ga je pripravil v počastitev 200-letnice smrti skladatelja W. A. Mozarta, enega največjih genijev evropske glasbene kulture. Koncert so prvič izvedli v Doberdobo v petek, 17. maja.

Program je bil nadvse skrbno izbran: v prvem delu so bile izvedene skladbe »Kyrie in gloria« iz »Missae brevis« v C-duru KV 259, »Laudate Dominum«, povzet iz »Večernih psalmov« ter »La-

Moški pevski zbor

FANTJE IZPOD GRMADE vabi na

jubilejni koncert
ob 25-letnici delovanja

pri Terčonovih v Slivnem 22, v soboto,
1. junija, ob 21. uri.

crimosa« in »Benedictus«, ki sta dva od štirinajstih stavkov znanega »Requiem«.

V drugem delu programa je zbor »Hrast« zapel delo »Missa brevis« za štiri glasove, dve violini, bas in orgle. To skladbo je Mozart napisal, ko je imel komaj dvanajst let.

Kot je v predstavitvi poudaril nabrežinski župnik Breclj, je zbor »Hrast« nastal v okviru istoimenskega katoliškega društva leta 1968. Takrat je gojil predvsem cerkveno petje. Od leta 1985 je vodstvo prevzel Hilarij Lavrenčič, ki je iz vaškega zbora izoblikoval kvalitetno in uveljavljeno pevsko skupino.

Na koncertu so sodelovali tudi štirje mladi solisti, ki se vsi poklicno ukvarjajo s petjem in so zaposleni pri opernem gledališču »G. Verdi« v Trstu. Nastop zbora in solistov je izzvenel impozantno; omeniti velja tudi spretno orgelsko spremljavo mojstra Stefana Burija. Posebno lepo sta svoje vloge odpela moška solista Luca Dordolo in basist Paolo Albertelli. Tudi sopranistka Livia Valentinsig in mezzosopranistka Romina Basso sta se lepo ujemali z zborom.

Omenimo naj le dejstvo, da naša publika ni vajena italijanske izgovorjave latinščine, kar je marsikoga motilo. Ob koncu je treba še povedati,

da je koncert v počastitev Mozartove 200-letnice zbor »Hrast« priredil v sodelovanju z doberdobsko Hranilnico in posojilnico. Vsekakor bi bilo škoda, če ga letos ne bi še kdaj ponovili.

a1

NAGRAJENI VINOGRADNIKI IZ ZGONIKA

V Zgoniku je bila 27. občinska razstava domačih vin. Ob tej priložnosti je bilo tudi nagrajevanje vinogradnikov, ki so lani pridelali najboljše vina v zgoniški občini. Srebrno odličje za belo vino je prejel Stanko Milič, zlato odličje za belo vino Janko Kocman, veliko zlato odličje za belo vino pa Miro Žigon. Vsi trije so iz Zgonika.

Srebrno odličje za teran je dobil Ervin Doljak iz Samatorce, zlato odličje sta za teran prejela Josip Milič iz Zagradca in Mirko Žigon iz Zgonika, veliko zlato odličje pa je dobil Stanko Milič iz Zgonika.

Priznanja za sodelovanje na razstavi so dobili vinogradniki Ivan Colja, Rado Milič, Janko Budin, Ivan Milič, Aleksandra Humar Škrk, Srečko Štolfa in Mario Milič.

»Kar se zadnje dneve dogaja v Sloveniji, ni nič nenavadnega. Navsezadnje je treba dogodke ocenjevati s stališča prizadevanja Slovenije, da bi uresničila svojo plebiscitno odločitev, za katero dolgo časa ponekod v Jugoslaviji in seveda v nekaterih zveznih organih ni bilo pravega razumevanja. Predvsem niso verjeli, da je ta odločitev za slovenske oblasti zavezujoča in da se z iztekanjem roka bliža tudi trenutek njene uresničitve«. Tako je dejal predsednik predsedstva republike Slovenije Milan Kučan v pogovoru z dopisnikom ljubljanskega Dela.

V Društvu slovenskih izobražencev bo v ponedeljek, 3. junija, srečanje z muslimansko skupnostjo iz Istre. Govoril bo koprski imam Resim Maslić, duhovni vodja. Začetek ob 20.30.

Izšlo je Izvestje za šolsko leto 1989-90

Konec prejšnjega tedna je iz tiskarne prišlo novo »Izvestje« srednjih šol s slovenskim učnim jezikom na Tržaškem za šolsko leto 1989/90. Publikacijo vsako leto izdajajo ravnateljstva, urednik pa je prof. Robert Petaros. Likovno je knjigo opremil Fabio Smotlak.

»Izvestje« nudi precej natančno sliko o stanju vseh nižjih in višjih srednjih šol na Tržaškem v minulem šolskem letu. Publikacija navaja imena ravnateljev, rednih profesorjev, suplentov, neučnega osebja, razrednikov in obnem vsebuje seznam vseh učencev. Ločeno so pisani tisti, ki so izdelali, izstopili ali pa se niso javili k popravnim izpitom in tisti, ki bodo morali ponavljati razred. Ob koncu tega letnega »obračuna« so za vsako šolo navedeni tudi najpomembnejši trenutki iz šolske kronike: izleti, proslave, izvenšolske dejavnosti, morebitne nagrade, obiski raznih kulturnih ustanov, muzejev, laboratorijev, časopisov ipd.

Urednik zadnjih »Izvestij« prof. Robert Petaros v svojem uvodnem zapisu ob nastanku te publikacije predvsem piše, da bi bilo treba v tem popisu obravnavati vse slovenske šole v Italiji, ne le tistih na Tržaškem. Obenem se zahvaljuje denarnim zavodom, ki so omogočili izid knjižice — Kmečka in obrtna hranilnica v Nabrežini, Hranilnica in posojilnica na Opčinah in Tržaška kreditna banka.

Zanimiva je v letošnjih »Izvestjih« tudi anketa na slovenskih osnovnih šolah s celodnevniim poukom, ki jo je pripravil prof. Humbert Mamolo. Anketirancem je postavil vprašanja o splošnih značilnostih šole, vzgojno-didaktičnem načrtovanju, pomoči prizadetim otrokom, odnosih med šolo in domom, izvenšolskih dejavnostih, o sodelovanju s kulturno-športnimi organizacijami in o težavah v zvezi z uvajanjem celodnevne pouka in opombah vzgojiteljev v zvezi z delom v celodnevni šoli.

Občni zbor deželne federacije hranilnic

V soboto, 18. maja, je bil v dvorani kulturnega centra na Trbižu občni zbor Deželne federacije kmečkih in obrtnih hranilnic in posojilnic, ki delujejo na ozemlju dežele Furlanije-Juljske krajine. Udeležilo se ga je 28 zastopnikov hranilnic na 30 tovrstnih denarnih zavodov v deželi, ki imajo skupno že 59 bančnih okenc. Do konca leta pa se bo to število povečalo na 77. Posojilnice v deželi štejejo skupno 16.513 članov. Član Upravnega sveta Deželne federacije je tudi predsednik Hranilnice in posojilnice na Opčinah Pavel Milič, v Nadzornem odboru deželne zveze hranilnic pa je tudi M. Pelicon iz posojilnice v Sovodnjah ob Soči.

Goste je pozdravil predsednik Hranilnice in posojilnice v Žabnicah in na Trbižu C. Melzi, ki je na kratko spregovoril o sedanjih problemih vsedržavnega gospodarstva, o gospodarskem položaju v naši deželi in o ekonomskih vprašanjih, ki se pojavljajo v zvezi z izmenjavo z vzhodnoevropskimi državami po spremembah, ki so nastale v državah realnega socializma.

Poročilo o delovanju Deželne federacije in v njej včlanjenih hranilnic je imel predsednik zveze G. Marangon, ki je prisotnim prikazal delovanje Deželne federacije hranilnic in posojilnic, stike z drugimi denarnimi ustanovami in sodelovanje z deželniimi finančnimi družbami, posebno z družbo ASSIMOCO; zlasti podrobno je orisal sodelovanje z Vsedržavno zvezo hranilnic in posojilnic ter nakazal smernice za bodočnost. Govoril je o italijanskem gospodarstvu in njegovih težavah, kar vpliva tudi na delovanje posojilnic, o inflaciji, o programu za bodočnost in o vedno večji mednarodni konkurenci, saj se nenehno in povsod v Italiji odpirajo nova bančna okenca in se s tem neizprosno veča konkurenca. Kljub težavam — je poudaril v svojem poročilu predsednik — pa je splošno delovanje hranilnic in posojilnic v naši deželi več kot zadovoljivo, saj storitve in poslovanje nenehno rastejo in so dosegle v lanskem letu v povprečju nad 10% porasta, vloge pa so se ob koncu leta 1990 dvignile nad 3.200 milijard in se torej povečale za 19%.

Ob koncu svojega poročila je predsednik Marangon najavil svoj odstop z mesta predsedstva Deželne zveze hranilnic in posojilnic in dejal, da je že skrajni čas, da prepusti vodstvo drugim. Giuseppe Marangon je predsedoval Deželni zvezi sedem let, 17 let je bil podpredsednik. Hranilnico in posojilnico Koprivno - Ločnik - Fara pa vodi že 41 let. Vsem je zaželel obilo uspeha v novih časih in razmerah, ko bo — tako je dejal — konkurenca še ostrejša, a zdravo združništvo se nima ničesar bati, saj deluje v splošno korist vseh in ne le peščice pridobitniških ustanov.

(s + r)

10 let ŠZ Soča iz Sovodenj

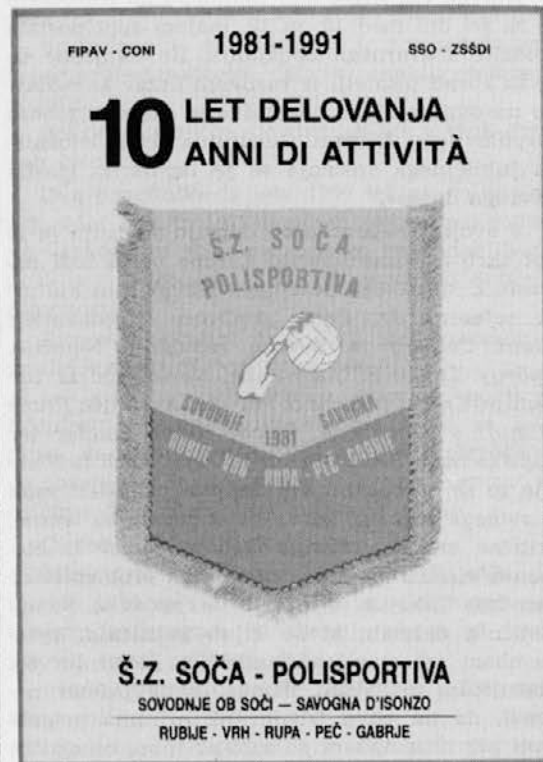
Športno združenje Soča iz Sovodenj je pred nedavnim praznovalo 10. obletnico svojega nastanka. Odbor organizacije je na to še posebno ponosen, saj je kljub finančnim težavam in prostorski stiski — med drugim nimajo niti svoje telovadnice in morajo torej uporabljati občinsko — dosegel s svojimi odbojgarskimi ekipami tudi pomembne športne uspehe. Ob svoji 10-letnici je ŠZ Soča izdalo tudi lično brošuro, ki priča o pomembnem delu tega združenja od njegovega nastanka do danes.

Predsednik tega društva je Edi Pellegrin, podpredsednik je Jožko Maraž, tajnik pa Benjamin Černic. Odbor sestavlja šest članov. V statutu združenja piše, da je do ustanovitve prišlo zato, »da bi na ta način povezali športnike in športne delavce vseh vasi sovodenjske občine. To pa zato, ker se mladina in še posebej dekleta niso mogla športno udeleževati...«. Nameni združenja so po statutu predvsem trije: »navajati mladino k športnemu udeleževanju, pripravljati člane za športna tekmovanja ter vzgajati po geslu »zdrav duh v zdravem telesu«, kajti poštena igra, plemenit značaj in prijateljstvo so vrednote, ki dajejo športnemu rezultatu pravo vrednost.«

»ŠZ Soča,« pravi sedanji predsednik Pellegrin, »je vsekakor pripomoglo k prebujanju na športnem področju v naši občini in po naših vaseh. Ob ustanovitvi smo se odločili, da bo naše združenje gojilo pretežno odbojko, in sicer iz dveh razlogov: ker je odbojka pri nas v zamejstvu najbolj razširjen šport in ker v naši občini ni bilo takrat nobenega športnega društva, ki bi gojilo to panogo. Po odprtju občinske telovadnice smo popestrili svoje delovanje. Začeli smo gojiti tudi miniodbojko za mlajše od 12 let. Naše delovanje smo tako razširili na mladinskem področju, saj smo nastopili na več prvenstvih in dosegli zavidljive uspehe in to predvsem na mladinski ravni.«

Odbornik združenja Marjan Černic je povedal, da demografski padec postavlja pod vprašaj bodočnost Soče in tudi mnogih drugih športnih društev. »Upajmo, da bomo s sodelovanjem z drugimi društvi v okolici vsaj delno premostili te težave, se-

veda ob ohranitvi svoje avtonomije,« je poudaril Černic. Opozoril je še na hudo prostorsko stisko. Zbor Rupa-Peč jim sicer daje na razpolago družbene prostore, to pa seveda ni dovolj. Ne kaže, je še rekel Marjan Černic, da bi se v kratkem kaj spre-

nilo, saj občina trenutno ne gradi nobenega takšnega objekta, ki bi lahko služil namenom ŠZ Soče.

Odborniki združenja pa vseeno gledajo v bodočnost z optimizmom, saj so se sami prepričali, kaj vse je mogoče doseči z vztrajnim in požrtvovalnim delom.

—o—

V Slovenski Bistrici so odkrili spomenik škofu in slovenskemu prosvetljetelju Antonu Martinu Slomšku. Spomenik je odkril mariborski škof Kramberger. Spregovorila sta krajevni župan in zgodovinar dr. Car ter slovenski minister za kulturo dr. Capuder.

Občni zbor Društva krvodajalcev iz Sovodenj

V soboto, 18. t. m., je v prostorih Društva »Danica« na Vrhju sv. Mihaela bil četrti občni zbor Društva krvodajalcev iz Sovodenj. Pričel se je z nastopom moškega pevskega zbora »Skala« iz Gabrij, ki je pod vodstvom Rozine Konjedic zapel najprej »Triglav moj dom«, nato venček furlanskih pesmi, zaključil pa s priljubljeno »Slovenec sem«. Predsednik društva Branko Černic je pozdravil vse navzoče in se zahvalil dosedanjemu odboru in članom društva za nesebično delovanje, kulturnim in športnim organizacijam pa za vsestransko pomoč, ki jo nudijo humanitarni organizaciji krvodajalcev. Predsednik društva je predvsem poudaril, da požrtvovalno delovanje krvodajalca v javnosti ni znano in prav zaradi tega je še posebno plemenito.

Predsednikovemu uvodnemu nagovoru je sledila razrešnica prejšnjemu odboru. Občni zbor je vodil Lucijan Fajt. Tajnica Marinka Batič je orisala delovanje oddelka Društva krvodajalcev iz Sovodenj v zadnjih štirih letih, ko je bil izvoljen prejšnji odbor. Lani je bilo krvodajalcev 118, €4 pa je bilo darovanj krvi. Blagajniško poročilo je podala Mirjam Devetak, o delovanju nadzornega odbora pa je poročal Andrej Kovic.

Svoje pozdrave so na občnem zboru izrekli predsedniki raznih slovenskih društev: Ivan Petejan v imenu KŠD »Vipava« s Peči, Marjan Tomsic za ŠD »Sovodnje« in Oskar Juren za KD »Skala« iz Gabrij. Nato je bilo na vrsti podeljevanje izkaznic petim mladim krvodajalcem. Preje-

dalje na 8. strani ■

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

20-letnica mednarodnih pisateljskih srečanj v Brezjah na Koroškem

Gorska vas Breze nad Beljakom na Koroškem je za tri dni med 10. in 12. majem spet postala središče literarnega dogajanja. Že dvajsetič so se tu zbrali pisatelji iz različnih držav še nedavno na dva politična, ideološka in vojaška tabora razpolovljene Evrope. Generalna tema letošnjega jubilejnega srečanja se je lapidarno glasila »Evropa danes«.

V svojem nagovoru ob odprtju srečanja jo je kot skrb za konsolidacijo Evrope načel tudi namestnik koroškega deželnega glavarja in kulturni referent dr. Peter Ambrozij. Predavatelj Klaus Colberg iz Zvezne republike Nemčije, György Timar iz Madžarske, Nora Juga iz Romunije, Ernest Dyczek iz Poljske, Avstrijec Franz Stimpfl s Koroškega, Švicar Heinz Stalder ter Lužiška Srba Benno Budar in Jurij Koch iz Nemčije so se evropskim vprašanjem približali vsak iz svojega zornega kota. Prevladovala so trezne, kritične analize. Madžar György Timar in Rumunka Nora Juga sta opozorila na problematiko narodnih manjšin v njunih še nedavno komunističnih deželah, ki so kljub političnim spremembam izpostavljene različnim nevarnim šovinističnim pritiskom. Timar je na primer naglasil, da na novo izbojevanj, oziroma pridobljeni pluralizem, sam po sebi ne more omogočiti uspešne demokracije. Menil je, da le-tá lahko nastane le na osnovi več ali manj splošnega blagostanja, kar pa žal ne velja za današnjo Madžarsko, Češkoslovaško ali Poljsko, ki tičijo do vratu v totalni krizi. Kar velja za te države, pa tem bolj velja tudi za Jugoslavijo, ki ji za nameček grozi še državni razpad. Skrb zaradi negotovega in nejasnega položaja na evropskem jugovzhodu je v različnih referatih in diskusijskih posegih prišla vedno znova do izraza.

Lužiški Srb Benno Budar je opisal praznino, ki je zazijala po prevelikih pričakovanjih, katerim so nasledle nekdanje komunistične družbe po velikem političnem preobratu. Vseposvods se pojavlja razočaranje zaradi odsotnosti tako imenovane zahodne solidarnosti s postkomunističnimi družbami na Vzhodu, medtem ko je oblast nekdanjih komunističnih funkcionarjev zamenjala mnogo bolj subtilna oblast denarja. Eden najostrejših predavateljev je bil Poljak Ernest Dyczek, ki se je uprl zapostavljanju manjših evropskih literatur pri večjih evropskih narodih, kar je čisti imperializem na področju kulture.

Srečanje v Brezjah je zanimivo tudi zato, ker prihaja na njem do izraza tisto, kar v evropskih

središčih velja za marginalno in malo pomembno. Avstrijec Franz Stimpfl je na primer opozoril na razvejano uveljavljanje različnih avtorjev, ki pišejo v narečju. Govoril je o regionalizmu, o slovenski manjšini na Koroškem, o pomenu dvojezičnosti in večjezičnosti za kvaliteto duhovno oblikovanje družbe in njenih ljudi.

Diskusija je nato pokazala na potrebo novega razmerja med regionalnim in centralnim, ker tvori oboje dialektični splet med intimo domačega in širšo spoznavno vrednostjo univerzalnega. Napisati bo treba novo primerjalno demokratično svetovno literarno zgodovino, v kateri bodo intenzivni člani večjih in manjših literatur zaživel kot v vezni posodi. Morda vse to ni utopija in so Breze eden prvih korakov v to smer.

V tretje tisočletje Evrope je zbrane pisatelje v dobrem in slabem popeljal referat graškega univerzitetnega profesorja in strokovnjaka za ra-

čunalništvo dr. Hermanna Mauerja. Govoril je o koncu »linearnega« kulturalnega obdobja, ki se je uresničevalo v izumu, ki ga imenujemo pismenstvo in knjiga. Napovedal je dobo novih komunikacijskih sistemov, v katerih bo prišel optični člen informiranja bistveno do izraza. Računalniški pisatelje že uvajajo v novo večsmerno razvejane kompleksne načine mišljenja. Asociativnost, ki poteka v sekvenčnih intervalih, bo oblikovala tudi tekste nove literature. Razumljivo je, da so prav ta izvajanja sprožila vrsto ugovorov, a tudi dokaj razgibano razpravo o perspektivah pisanja na prelomu iz drugega v tretje tisočletje po Kristusu.

V razpravah po posameznih referatih so sodelovali tudi slovenski udeleženci Jaro Dolar, France Filipič, Bogdan Pogačnik in Polonca Kováč iz Ljubljane ter na Dunaju živeča Milena Merlak ter avtor tega prispevka.

Navzoči pisatelji iz Zvezne republike Nemčije, Svice, Francije, Italije, Luksemburga, Madžarske, Poljske, Romunije, Slovenije in Avstrije so se za nameček udeležili koncerta cerkvene glasbe v samostanski cerkvi ob jezeru v Millstattu, na katerem je moški zbor »Carinthia Ensemble«, ki ga vodi Sepp Kolbitsch, nastopil tudi s tremi skladbami starega slovenskega komponista J. Petelina, ki je umrl pred točno štiri sto leti v Pragi.

Lev Detela

Izjemen koncert Gallusovih motetov

V petek, 17., v soboto, 18. in nedeljo, 19. maja, je bil v stolnicah v Trstu in v Gorici ter v cerkvi sv. Frančiška v Čedadu spominski koncert, posvečen Jakobu Petelinu Gallusu ob štiristoletnici njegove smrti. Bil je nepozaben koncert zaradi umetniške ravni izvajanja, zvočne razsežnosti glasov, prisotnosti številnih mladih pevcev in različnih dirigentov. Z enajstim značilnimi moteti je bila dovolj nazorno prikazana umetnost širokih potez, bogatega navdiha in izredne ustvarjalne moči Jakoba Gallusa. Ta velikan vokalne glasbe je živel v času, ko se je človek iz srednjeveške askeze in teološke vizije sveta in dogajanja vračal k sebi in po sledih antičnih piscev iskal skladnost med duhom in telesom. Vokalna glasba v tedanjem zvočnem razkošju je bila primerna vez med prejšnjim in novim, ki se je porajalo. Tedaj so to glasbo čislali in vneto gojili, kakor si danes težko predstavljamo. Gallus je čutil vse duhovno vrenje tedanje dobe. Na svojih mnogih potovanjih po Avstriji, Češki, Moravski in južni Šleziji je bival v tistih kulturnih središčih, ki so jih predstavljali samostani, dvorne kapele in škofijske šole. V njih si je pridobil temeljito glasbeno, humanistično in seveda krščansko vzgojo. Iz redkih njegovih beležk sklepamo, da je še mlad odšel v svet, ne toliko, da se izogne napredujoči reformaciji, kakor mislijo nekateri zgodovinarji, kakor da se izpopolni v glasbi ali, kakor bi rekli danes, da realizira svoj bogati glasbeni talent. Spoznal je evropsko glasbo, klasično in drugo literaturo, da je z lahkoto pesnil v latinskem jeziku, spoznaval teologijo in filozofijo, pisani in pevski del cerkvene liturgije in si iz teh prvih ustvaril osebnost, osnovano na slovensko občutljivi in razmišljujoči podstati, kar kaže morda še bolj kot vzdevek Carniolus na njegov izvor. Taka osebnost odseva iz njegovih kompozicij, iz besedil, ki jih je napisal in iz tistih, ki si jih je izbral za komponiranje. Pri Gallusu gre za enovito zborovsko umetnost, kjer se glasba tesno naslanja na strukturo, ritmiko in pomen besede in verza. Misel in spremljajoče čustvo je izrazil navadno s pevno melodijo, ritmično pregledno, oprto na

harmonijo, ki je uporabljala načine in sredstva srednjeevropske glasbene prakse, toda z novimi elementi, ki ji dajejo izvirno fiziognomijo. Gallusove kompozicije označujeta posebna oblika glasbenega stavka in večzborje v različnih glasovnih kombinacijah.

Na treh omenjenih koncertih je bilo izvedenih po enajst motetov, od Jocundare filia Syon, ki je napisan za šestglasen mešani zbor, do zadnjega, enajstega, Laudate Dominum in sanctis eius, napisan za štiri šestglasne zборе, to je za štiriindvajset glasov, ki se prepletajo, križajo, vključujejo in izključujejo in zazvenijo skupno močno in pretresljivo. Slo je za veliko kulturno pobudo, ki je spričo množične prisotnosti in nedeljene navdušenosti poslušalcev dokazala, da Gallusova umetnost ohranja izvirno svežino in umetniško vrednost. Koncert je bil tudi koreografsko zanimiv z vedno novim razporejanjem pevcev in različnimi dirigenti. Lahko si predstavljamo velik organizacijski napor iniciatorjev, ki so mesece vztrajali pri vajah, zadnje tedne pred nastopom skoraj vsak dan. Cilj je bil dosežen v zadovoljstvo izvajalcev, nas, ki smo spremljali njihovo delo, poslušalcev in, menim, v ponos vse zamejske narodne skupnosti.

Pred vsako izvedbo so napovedovali, Gioia Meloni in Janez Beličič v Trstu, Barbara Rustja in Franko Žerjal v Gorici ter Antonella Bucovaz in Graziella Benati v Čedadu recitali prevod latinskih motetov v slovenščini in italijanščini, ki ga je napravil Alojz Rebula, da je lahko vsakdo sledil tudi besednemu sporočilu predvajanih skladb.

Kakor smo slišali in brali, je nastopilo okoli stošestdeset pevcev v različnih kombinacijah, ki jih je pripravilo in vodilo sedem zborovodij. Vse delo je koordiniral Janko Ban, urednik glasbenih programov Radia Trst A, glavni organizator pobude, pri kateri so sodelovale osrednje slovenske ustanove in organizacije, ki delujejo na glasbenem področju poleg zbora Cappella Civica v Trstu ter zborovske in kulturne skupine Harmonia v Čedadu.

ZH

EGIDIJ VRŠAJ

Evropska skupnost: pravni temelji, tehnologija, zaposlitev, Regije

III.

ZAPOSLITEV, ZLASTI MLADINCEV

Zgrešena je misel, da Evropska skupnost gradi zgolj »veliko Evropo menedžerjev ali poslovnežev«; dejansko velika Evropa utrjuje tudi svojo kulturno in socialno identiteto, ki je zapisana v kolektivni zavesti njenih narodov ter v skupni dediščini pluralističnega humanizma, zaradi katerega je Evropa bila in ostaja vodnica sveta.

Temeljni zakoni socialne politike Evropske skupnosti so zapisani že v Rimski pogodbi iz leta 1958 ter v Evropskem aktu iz leta 1987. Uvod Rimske pogodbe poudarja veliko voljo vlad podpisnic, da s skupno akcijo zagotovijo gospodarski in socialni napredek svojih dežel ter pri tem odpravijo pregrade, ki delijo Evropo.

Člen 117 Rimske pogodbe poudarja potrebo, da je treba izboljšati življenjske in delovne pogoje delavcev, da bodo izenačeni z napredkom. Ta razvoj, nadaljuje člen 117, bo posledica tako delovanja Evropskega enotnega tržišča, ki bo spodbujal usklajevanje socialnih sistemov, kakor tudi postopka iz te pogodbe za zблиževanje zakonov, pravilnikov in upravnih predpisov.

Socialna dimenzija, poudarja Izvršna komisija Evropske skupnosti, ni samo pogoj za uspeh Evropskega enotnega tržišča, marveč je tudi celoviti sestavni del evropske integracije kljub sedanjim razlikam, ki so se v Evropi. Zaradi tega so socialni partnerji — delavci in delodajalci — vse od začetka podprli cilje Evropskega enotnega tržišča 1992, to je:

- CES ali Evropska konfederacija sindikatov,
 - UNICE ali Zveza industrij Evropske skupnosti,
 - CEEP ali Evropski center javnih podjetij.
- Rimska pogodba določa, da so za vse države članice obvezni naslednji njeni socialni členi:
- člen 100 o zблиževanju zakonskih in upravnih predpisov držav članic, ki neposredno vplivajo na vzpostavitev in delovanje Evropskega enotnega tržišča;

- člena 48 in 49 o svobodnem gibanju delavcev med državami članicami;
- člen 51 o socialnem zavarovanju priseljencev,
- člena 52 in 58 o svobodni nastanitvi, to je o svobodni poklicnega delovanja avtonomnih delavcev (svobodni poklici, obrtniki in trgovci),
- člen 119 o plačni enakosti delavcev in delavk,
- členi od 123 do 128, ki zadevajo delovanje Evropskega socialnega fonda ali FSE, zlasti za pomoč brezposelnim ter za poklicno izobraževanje.

Evropski enotni akt iz leta 1987 pa opozarja, da je socialna dimenzija ključne važnosti za uspeh Evropskega enotnega tržišča. Dinamika enotnega tržišča tesno združuje ekonomijo in socialno.

Za vse države članice Enotni akt dodaja naslednje obvezne zakonske predpise:

- člen 100 A o zблиžanju predpisov držav članic, ki zadevajo zdravje in varnost, obrambo okolja in zaščito potrošnikov.
- člen 118 A z določbami, ki ščitijo delovno okolje ter zdravje in varnost delavcev;
- členi od 130 A do 130 E o gospodarski in socialni koheziji Evropske skupnosti, to je o povezanju med razvitimi in zaostalimi Regijami.

Nadaljnje številne predpise lahko združimo v tri sklope ali tri obdobja:

- obdobje 1958-1971;
- obdobje 1972-1984;
- obdobje od 1985 dalje.

Obdobje 1958-1971: Ze leta 1968, to je več kot eno leto pred prvotno določenim rokom, je pričela veljati evropska Direktiva ali evropski zakon o prostem pretoku odvisnih delavcev med državami članicami. Pravilnik 1612 in Direktiva 360, oba iz leta 1968, vsebujeta naslednje tri pomembne predpise:

- jamstvo delavcem in njihovim družinskim članom o pravici do teritorialne mobilnosti, to je pravica do vselitve v katero koli državo članico

Evropske skupnosti za opravljanje odvisnega dela;

- profesionalno mobilnost, to je pravico do vsakega profesionalnega dela v enakih delovnih pogojih;
- pravico do enake socialne zaščite v vseh državah članicah.

Dva pravilnika iz leta 1959 ter po en pravilnik iz let 1971 in 1972 jamčijo izseljencem socialno varnost ter socialne storitve po obdobjih zaposlitve, zavarovanja in rezidence v državah Skupnosti.

Evropski socialni fond FSE glede zaposlitve predvideva zlasti dva važna posega:

- poklicno prekvalifikacijo oziroma poklicno formiranje brezposelnih, slednje zlasti za mladince, da se brezposelni vključijo v proizvodnjo;
- ohranitev enake plače delavcem, čeprav se njihovo delo skrči ali trenutno prekine.

Obdobje 1972-1984:

Ministrski svet Evropske skupnosti je 21. januarja 1974 sprejel resolucijo o »Socialnem akcijskem programu«, ki vsebuje okrog 20 predpisov s tremi velikimi cilji:

- uvedba polne in boljše zaposlitve v Evropski skupnosti;
- izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev, da pride do izenačenja v napredku;
- naraščanje sodelovanja socialnih partnerjev (delavcev in delodajalcev) pri gospodarskih in socialnih odločitvah Evropske skupnosti oziroma delavcev pri soupravi podjetja.

Evropski socialni fond FSE je — v svetovni gospodarski krizi — za povečanje zaposlitve pomagal zlasti zaostalim Regijam ter kategorijam v posebnih težavah, kot so izseljenci, brezposelni mladinci, ženske ter fizično in umsko prizadete osebe. 75% podpor so dobili dolgotrajno brezposelni mladinci in 40% kreditov je šlo zaostalim Regijam, to je vsej Grčiji in Republiki Irski, Se-

dalje na 8. strani ■

France Bevk HUDA URA

XXV.

Odtrgal se je od debla in se z omahujočimi koraki nameril proti klancu. Kam? Ni določno pomislil na to. Neka tajna sila ga je gnala k Pavletu. Tedaj še niti za trenutek ni jasno pomislil, da je ubiavec. Ta misel mu je bila še tako daljna, kakor mu je bila nekdanja daljna misel, da bi se odpovedal dekletu.

Sele ko je stopal po klancu, se je zavedel, kako neizmerno je izmučen. Vino mu je bilo medtem izpuhtelo, vendar so se mu zapletale noge, da je le s težavo hodil dalje. Zdaj pa zdaj si ie segel z roko na glavo in si pogladil vlažne lase, kakor da mu je neprijetno, ker je brez klobuka. Pri koritu se je nagnil nad žleb in pil v dolekih požirkih. Ni si mogel pogasiti žeje. Kuhalo mu je v glavi in prsih.

Ob pogledu na Slivarjevo hišo, ki je čepela v bregu pod skalo, je nenadoma ob-

stal. Obšel ga je občutek strahu in mu v drhtavici spreletel ude, a naglo se ga je otresel in stopal tiho dalje.

Skozi okna so se usipali trakovi luči in trepetali na drevju. Za šipami so se premikale sence. V mrmrajočo molitev, ki jo je zdaj pa zdaj prekinilo bolestno stokanje, se je mešal ženski jok. Ljudje so stali tudi v veži in na pragu.

Ko je Tine iznenada stopil mednje, so se začudeni spogledali in se mu umaknili. Že v naslednjem trenutku mu je Blaž zastavil pot.

»Ali si norec, da prihajaš sem?«

»Je ... je mar umrl?« se je Tine zmedel.

Fant je odkimal. Ne še. Tine je počasi premeril fante in može, ki so ga bili obstopili. V temi je bilo nemogoče razbrati kaj izražajo njihovi pogledi. Če bi jih bil tudi videl, bi jih ne bil razumel. Bil je ves pogreznjen v neke občutke, zanj ni

bilo drugega sveta razen njegove notranjosti. Tajna sila, ki ga je bila prignala, ga je znova pahnila v vežo.

»Bodi pameten!« ga je Lovrenc zgrabil za roko. »Ne hodi Slivarju pred oči!«

»Zakaj?« je Tine izjecljal; bilo je kazno, da ga razum ne posluša.

»Še vprašuješ!«

»Nihče mi ne bo branil,« se mu je prebudila kljubovalnost. »Pusti me, hudič!«

»Saj te pustim,« ga je Lovrenc potisnil pred hišo. »Potem ti nihče ne bo branil. Toda zdaj ga pusti, da v miru izdahne ...«

Zdelo se je, da so te besede Tinetu vrnile vso hladno zavest. Udarile so ga s tako silo, da so mu noge klecnile v kolenih. Glasovi molitve in joka, ki so prihajali iz izbe, so mu šli do mozga. Bilo mu je, kakor da sta mu omahnila duša in telo. Sključil se je rahlo, roke so mu ko onemogle obvisle ob telesu.

»Pojdi z menoj!« je pristopil k njemu Grohar. »Naj gre kdo z nama.«

Fant se je zdrznil in se ozrl po obrazih. Plah, tožen nasmeh mu je spreletel ustni-

Evropska skupnost: pravni temelji...

■ nadaljevanje s 7. strani

verni Irski, italijanskemu Jugu ter Prekomorskim ozemljem Francije.

Leta 1975 je bilo ustanovljeno Evropsko središče za poklicno izobraževanje — CEDEFOP. Istega leta je pričela delovati Evropska ustanova za izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev delavcev, ki ima sedež v Dublinu.

Pri Evropski skupnosti deluje na desetine odborov, komisij in specializiranih skupin, v katerih so zastopniki delavcev in delodajalcev. Pomemben je zlasti »Gospodarski in socialni odbor«, ki je posvetovalni organ Izvršne komisije Skupnosti. Šteje okrog 189 članov, ki so razdeljeni v tri skupine. Te skupine zastopajo vse sektorje gospodarskega in socialnega življenja ter so v njih industriji, delavci, kmetje, prevozniki, trgovci, obrtniki, svobodni poklici itd.

OBČNI ZBOR DRUŠTVA KRVODAJALCEV IZ SOVODENJ

■ nadaljevanje s 5. strani

li so jih: Marko Temon, Ivo Cotič, Peter Černic, Katja Tomasi in Marko Čevdek.

Na vrsti so bile nato volitve upravnega odbora, ki šteje 16 članov. V nadzorni odbor so bili izvoljeni 3 člani, razsodišče pa sestavljajo prav tako 3 osebe (ter 2 člana za Standrež). V razpravi, ki se je razvila po volitvah, je prišla med drugim na dan želja, da bi novi odbor ponovno priredil netekmovalni pohod, ki je postal že tradicija. Prav bi tudi bilo, so še poudarili člani združenja, da bi se odbor zavzel za odprtje novih sekcij Društva krvodajalcev v raznih drugih slovenskih vaseh oz. občinah pa tudi na narodnostno mešanih področjih, kar bi privedlo do ustanovitve prve slovenske humanitarne organizacije v Italiji.

Občni zbor se je zaključil v prijateljskem vzdušju ob prigrizku, ki sta ga pripravila člana društva Renco Češčut in Jožef Florenin.

Remo Devetak

Za vzporejanje ukrepov zaposlitvene politike zastopniki iz omenjenih organov sestavljajo še »Stalni odbor za zaposlitev«.

Obdobje od leta 1985 dalje:

predsednik Izvršne komisije Evropske skupnosti Delors je leta 1985 dal novega zagona socialnemu dialogu med delavci, delodajalci in vladami v pričakovanju Evropskega enotnega tržišča 1992. Lani je Delors upravičeno lahko izjavil, da je Evropska gospodarska skupnost premagala svetovno gospodarsko krizo ter se uspešno bliža prelomnemu letu 1992/93, to je Evropskemu enotnemu tržišču.

Skupnost, ki je v letih 1982-84 izgubila 2 milijona delovnih mest, je ustvarila 5 milijonov novih delovnih mest v letih 1988-90. V začetku '80 let je napredek družbenega proizvoda dosegel le 1,5%, a zdaj znaša 3,5%. Investicije v začetku desetletja niso naraščale, a zdaj so že pri letnem dvigu 7%. Evropska skupnost je znova postala lokomotiva svetovnega gospodarstva.

Za poklicno izobrazbo mladincev velja omeniti tudi »Evropski kulturni program 1988-92«. Ta okvirni načrt vključuje npr. za študente naslednje programe:

— program COMETT, to je sodelovanje med univerzami in podjetji za poklicno izobraževanje;

— program ERASMUS, to je izmenjavo študentov med evropskimi univerzami z medsebojnim priznanjem študijskih obdobij in diplom;

— program TEMPUS, ki podpira študente vzhodno-evropskih držav za študij na Zahodu. Program je povezan z načrtom PHARE za financiranje Vzhodne Evrope. V Italiji je treba prošnjo za štipendijo Tempus poslati Ministrstvu za univerze. Za šolsko leto 1991-92 je rok že zapadel 15. marca, za leto 1992-93 pa je še čas do 30. novembra.

— program Lingua, to je pouk jezikov držav članic Evropske skupnosti. V tej zvezi nastaja prevajalsko tržišče ter se razvijajo tudi strojni prevajalski sistemi.

Evropska skupnost preko socialnega fonda FSE pomaga državam članicam financirati programe za poklicno izobraževanje in zaposlitev. V Italiji so za poklicno izobraževanje mladincev

po zakonu pristojne deželne uprave. V Trstu je zadevna deželna agencija na Oberdanovem trgu 4. Poklicno izobraževanje pomeni samo začasno zaposlitev v podjetju, toda s perspektivo za stalno namestitvev.

Poleg Zakona št. 845 iz leta 1978 o poklicnem izobraževanju so v Italiji glavni zaposlitveni zakoni trije:

— Zakon št. 56 z dne 11. februarja 1987 o organizaciji tržišča dela;

— Zakon št. 482 z dne 2. aprila 1963 o obvezni zaposlitvi, predvsem invalidov;

— Zakon št. 25 z dne 19. januarja 1955 o vaje-ništvu.

Zakone je mogoče proučiti npr. v mestni knjižnici »Biblioteca civica«. Uradni listi Evropske skupnosti pa so na razpolago npr. pri pravni fakulteti tržaške univerze.

(V prihodnji številki NL četrto in zadnje poglavje: »TRST IN FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA MED VZHODOM IN ZAHODOM«.)

NOVICE

V Izraelu so navdušeni nad uspešno »operacijo Salamon«. Vojaška in potniška letala brez oznak so z velikim letalskim mostom prepeljala iz Adis Abebe v Izrael celotno etiopsko judovsko skupnost »Falaša«. Gre za 1.500 ljudi, ki so zapustili vse, sicer borno imetje, in jih bodo zdaj naselili v Izraelu.

Hrvaški predsednik dr. Tudjman je bil prejšnji teden na obisku v Rimu. Srečal se je s predsednikom republike Cossigo, s predsednikom vlade Andreottijem, tajnikoma KD in PSI, Forlanijem in Craxijem ter bil na zasebni avdijenci pri papežu Janezu Pavlu II.

V Mariboru so v ponedeljek, 27. t. m., pokopali prvo civilno žrtev nasilja JLA v Sloveniji. V grob so položili Jožefa Simčiča, ki ga je bil povozil vojaški oklopnik. »Naj bo ta prva žrtev tudi zadnje opozorilo, da se bomo nasilju uprli«, je dejal na pogrebni svečanosti podpredsednik slovenske vlade Matija Malešič.

ce. Poslušal je. V tistem trenutku bi bil poslušal vsakogar.

»Kam me peljete?«

»Mi te nikamor ne peljemo,« mu je odgovoril Grohar, čigar visoka postava se je grozeče odražala iz mraka. »K nam bomo pogledali.«

»Pa zakaj k vam? Ali ne grem lahko, kamor hočem?«

Možu še zdaleč ni bilo do tega, da bi se delal orožnika ali sodnika. Skrbelo ga je le Tinetovo vedenje, ki je bilo, kakor da ni pri čisti pameti. Kdo ve, kaj še lahko naredi? Če ne komu drugemu, sebi. Ni ga kazalo puščati samega.

»Pojdi, kamor ti je drago, a ne brez nas,« mu je rekel mirno. »Saj menda sam izprevidiš, kako je s teboj.«

Fantu se je krčevito treslo telo. Bilo je prvič, da se je jasno zavedel krivde in njenih posledic.

22.

Mohor je bežal od Frenconove hiše. Ko se mu je zdelo, da je že daleč od nje, je obstal. Vdihal je zrak, kakor da ga duši, in si brisal pot s čela. Zavriskal je. Bilo je prvič, odkar je oslepel, da se je njegov

vrisk razlegnil od bregov. Ni zaukal iz radosti; hotel je pretrgati tesnobo, ki ga je tiščala v prsih.

Hodil je naglo dalje in s palico trkljal po klancu. Zdaj pa zdaj mu je udarila noga v katero izmed mlakic med kamenjem, da ga je oškropilo. V vrhovih dreves je pošumevala sapa. Zdelo se mu je, da nekaj velikanskega, nevidnega diha v veje. Na tla so se otrešale debele deževne kaplje. Sveži zrak je hladil lica, prediral skozi obleko do kože. Na vrtilih so zopet cvrčale kobilice. V gozdu je pel čuk; njegova pesem se je zveneče odbijala od bregov.

Mohor je bil tisto noč preveč zamaknjen v čuda notranjih, miselnih in čustvenih svetov, da bi bil mogel dojemati pri-rodo. Imel je občutek, da se je otrešal težkega bremena, a se mu je drugo navalilo na pleča. V njem je vrelo in se prepletalo ko glasovi harmonike. Tuja pesem je bila to, ki jo sicer zna igrati, a ne razume besed.

Pognal se je dalje. Čemu tako hiti? Saj se mu ni mudilo domov. Tisto noč sploh ni mislil na dom. Kam? Ni vedel določno. Vprašanja, ki so se mu venomer vrivala, je odganjal z roko.

Ob koritu je skozi curljanje vode razločno zaslišal korake; nekdo se je ustavil tik pred njim.

»Kod si hodil, Mohor?« se je oglasilo. »Povsod sem te iskala.«

Bila je mati. Fant se je sprva zdrznil, a nato se mu je razširil obraz. Ženi je trepetala plahost v glasu. Pričakovala je, da bo hud zaradi njene skrbljivosti. Toda v tistem trenutku mu je bilo le ljubo, da jo je našel.

Znova je prisluhnil v glas, ki je prihajal iz noči.

»Kaj je to?«

»Marjanca toži. Spremila sem jo domov. Pojdiva!«

Mohor se ni upiral, odšel je z materjo po klancu. Ta ga je hotela prijati za roko, a se ga je bala razburjati. Pa saj je hodil v temi varneje in hitreje kot ona. Morala se je truditi, da ga je dohitevala. Molče ga je opazovala v mraku, zdel se ji je spremenjen.

»Kje si bil?« se ga je slednjič upala vprašati.

»Pri Rozalki,« ji je odgovoril zamolklo. »Poslednjič,« je dostavil.

(Dalje)